

Brahms 1833-1897

- 1833 Hamburg 7.05.; laag sociaal milieu - achterbuurt; vader muzikale aanleg; puriteinse Noorden; speelt o.m. in bars

- 1848 Revolutie gaat aan Brahms voorbij ↔ vgl. Wagner
- 1851 ontmoet Hongaar Reményi; tournee in 1853 en ontmoet Joachim
- 18.. Weimar en ontmoet Liszt (middelpunt ruzie classicisten - Mendelssohn en progressieven - Berlioz in de muziek): afkeer van cultus rond Liszt
- 18.. naar Göttingen: studie filosofie en geschiedenis met Joachim
- 18.. ontmoeting Schumann Robert en Clara +++ (Düsseldorf)
- 18.. Leipzig
- 1854 Hannover
- 1856 Schumann dood
- 1862 Wenen; 1e deel S1 105
- 1865? Budapest 78
- 1868 Bonn 84 Schicksallied 93 94
- 1871 Triumflied 92 101 eenheid Duitsland 91 97
- 187? definitief Wenen Karlsgasse t.o.v. Karlskirche 94 95 dirigent beleid 97
- 1874 succes 103
- 1875 vgl Beethoven 105 125 130 159 168
- 1877 adviseur 113
- 1883 Wagner +;

[Johannes Brahms - Wikipedia](#)

Kenmerken:

ongehoorde krachtoriginaliteit en wonderbaarlijke kracht; zuiverheid; onafhankelijkheid; energie mond en ernstige diepte blauwe ogen; bescheidenheid; invloed volkslied doet denken aan late Beethoven en maakt zijn muziek aantrekkelijk; onbehouwen, beetje boers; 36, 37 77 101 122 148-9

hield van koorzang 66

romantiek 56 128

Schumann: hang naar het onstoffelijke 35

Feuerbach 71 128 151

afgelijnd, terughoudend, vorm en inhoud, introvert, lyrisch en dus niet dramatisch

viso verkapte S-en

dramatiek van Brahms heeft geen expressie, o.i.v. Schumann

Was tegen Liszt, Wagner, Berlioz. Daarom had hij waarschijnlijk de Fransen tegen zich. Hij stelde zich traditioneel op. Was een eenzaam iemand. Grote vriend was Schumann en zeker diens vrouw Clara Wieck → grote verering en liefde. Maar hij bleef op afstand: ook in de muziekliteratuur → psyche. Nietzsche zei ± van Brahms' muziek: het is muziek van op afstand, maar melodisch mooi.

En der meesterwerken van de kamermuziek: Klarinettenkwintet in h-Moll. Het is een lang werk dat qua melodische inventie thuishoort in de Mozartiaanse traditie, maar waarvan de klankkleur zo Brahms is als maar kan. In de idyllische omgeving van zijn geliefde Ischl schreef Brahms in de zomer van 1891 twee belangrijke werken voor klarinet m.n. dit kwintet en het Trio in a. De komponist liet zich inspireren door de Hongaarse volksmuziek en eindigde in meesterlijke variatievorm. Toch heeft het kwintet reeds de karakteristieken van zijn latere composities,. Het getuigt van elegische terughoudendheid en concentratie. De dominerende klarinet bepaalt volledig de klankkleur.

Strijkkwartet in a opus 52 nr.2 is geen jeugdwerk. Het werk maakt deel uit van drie kwartetten geschreven tussen de jaren 1865 en '73 en verenigd onder het opusnr. 51

Strijksextet nr.1: mooi kamermuziekstukje waar je goed hoort hoe de verschillende instrumenten met elkaar communiceren en zuchten en stuwen: goed vb van kamermuziek

Brahms behoort tot de strikt klassieke orde = die burgerlijke orde die hem als dusdanig accepteert = populair = Weens en in die zin diametraal tegenover Liszt en Wagner = eerder burgers die graag nieuwmodisch doen = niet Weens

SYMFONIEËN

Klassiek qua vorm en absolute muziek maar romantisch in harmonisch opzicht en orkestkleur, gebruik van kiemcel; net zoals Beethoven een wroeter, een ambachtsman in het componeren.

S1	de pathetische	op.68	1876	100 105	108-112
S2	de pastorale	op.73	1877	113	114
S3	de heroïsche	op.90	1883	133-4	135-6
S4	de contrapunctische	op.98	1885	138-140	141

Verhouding	S1 ↔ S2:	expressief	↔	pathetische geestdrift
	S3 ↔ S4:	heroïsch karakter	↔	eerder elegisch (treur)

Symfonie 1: c< opus 68 17.12.1876 43jr! p.540

2(fl,hb,kl,fg,tr), c-fg, 4hr, 3tr, timbalen en vl.

moeilijk, verandert van karakter, somber cfr. S5 Beethoven; ardeur pathetique tgst aan S2: pastoraal; geniaal van visie en tekening; langdurig eraan gewerkt; rijk thematisch - polyphonisch; soms gedurfd en sterk gecondenseerd - dik opgepakt gevoel o.m. een nogal vette en niet steeds uitgebalanceerde orkestratie m.a.w. wat overladen werk; wel eens vgl met Beethoven S9 i.v.m. het thema in C uit Ode an die Freunde of Schumann S2 p.543; dit tegen zijn zin: werd nu 3e B

1. Molto Allegro: c< 6/8

mt

↓

1-37 intro: langzaam w.i. reeds thematisch materiaal: deze intro en deze uit bew.4 doen qua retoriek aan Beethoven denken, vandaar ...

	Allegro	hoofdvorm: 3 th en 5 motieven
40-188	expositie	
39	th.1: krachtig, moedig, eerst in vl	
89	motief 1	
97	motief 2	
	brug	
130	th.2: melodisch, hb	
145	motief 3	
	brug	
161	th.3: ritmisch	

doorwerking 189-399

189 motief uit intro

th.3

th.2

samensmelten/combineren th.2 +3 waarin motieven

reëxpositie 339-457

339 th.1

352 motief 1

370 motief 2

384-402 brug >

403 th.2

motief 5

431-433 brug

th.3

458-# coda

motief 2

motief 3

enz

th.1 #

-

2. Andante sostenuto:

- bijzonder van opbouw kleurschakering en bijzonder meeslepend van aard

-

-

3. Menuetto:

-

-

-

4. Finale:

lijkt op Beethoven S9 p.539

- intro: langzaam w.i. reeds thematisch materiaal

-

-

[Johannes Brahms - Symphony No.1 - Wiener ... - YouTube](#)
[Brahms : Symphony No. 1 in C minor, Op. 68 : 4 ... - YouTube](#)

L. Bernstein
jonge Karajan

tuba

(= 10e van Schubert) verschillend van S1 (= 10e van Beethoven)

1e bew.: de Pastorale van Brahms, veel houtblazers, maar beetje overdreven en aldus geen vgl met Beethoven; makkelijk te spelen, moeilijk om slecht te spelen; allegro is bij Brahms vivace: het tempo beweegt/verandert veel bij Brahms

uit vhs-177: S2 is zonneschijn, kabbelende beekjes, blauwe hemel en koele schaduw, het moet wonderbaar schoon zijn aan Worthersee

ook Weense S wegens succes aldaar en mogelijk bew.1 een knipoog naar de wals;

1. Allegro non troppo: d> 3/4 14'57

- hoofdvorm; met vrijheid
- th.1: lyrisch
- th.2: ook lyrisch met parallelle tertsen en begeleiding pizzicato bas
- net voor slot: vloeiende hoornsolo in een bedding van vl, gvolgd door lonken naar wals: door vl en htbl

2. Adagio: b> 4/4 8'39

- hoofdvorm
- th.1: fg
- th.2: celli
- th.1 + 2 horen bij elkaar maar steeds verschillend verwerkt en gevarieerd om in een enigzins onverwacht fugato te eindigen

3. Allegretto grazioso: 5'33

- Ländler thema in hb: ± Schubert
- ritmiek verschuift regelmatig
-

4. Allegro con spirito: 9'52

- th.1: ±= motieven uit bew.1
- th.2:
- coda: rijkelijk koper met o.a. 3 tb die het werk afaluiten met een aangehouden grondtoon
- conclusie: robuust deel met niet of nauwelijks aflatend tempo en ritmiek toestromend naar een dramatisch slot

[Symfonie nr. 2 \(Brahms\) - Wikipedia](#)

[Brahms: Symphony No. 2 - John Eliot Gardiner | Songs ...](#)

Symfonie 3: in F> opus 90 1883 p.627

moeilijk te spelen, heroïsch karakter

Volgens Kalbecj: bew.2+3 zouden bedoeld zijn voor Goethe's Faust.

1. Allegro con brio: f> 6/4 9'09

- hoofdvorm: 3 th en 4 motieven
- beginmotief: regelmatigheid
-

2. Andante: 9'25

- begint met eenvoudige melodie door kl en fg, verder tb; tr en pk ontbreken
-
-

3. Poco allegretto: 7'16

- th: bij inzet celli; het th wordt daarna door hr, hb en vl op verschillende manieren herhaald
-
-

4. Allegro: 9'30

- mogelijk een mythologische achtergrond: verhaal van Hero en Leander
- i.p.v. th's nu verwerking korte motieven
-

[Brahms Symphony No.3 Poco Allegretto - YouTube](#)

Symfonie 4: e< opus 98 25.10.1885 56'41" S.-orkest Meiningen/Bülow/Strauss

2(fl,hb,kl,fg,c-fg,tr,)4hr,3tr,timbale, triangel, vl.

- moeilijk te spelen vooral toentertijd, eist veel luisteraandacht; elegisch; heeft uitstraling maar trekt i.t.t. de heroïsche S3, vooral de aandacht door zijn concentratie; klinkt Noorden: storm; maar in een poëtisch klimaat van teruggetrokkenheid, eenzame meditatie, van ernstige melancholie: e< legt een gesluisde sfeer over de S en overigens weinig gebruikt als toonaard voor S;
- een romantisch ingestelde luisteraar hoort/voelt/herkent in S4 de op zijn Saksische natuur verliefde Brhams (vlakke landschappen, grijze luchten en wat zwaarlichtige ambiances)???
- S4 is nogal doordesemd van de geest van ...

Bach 's *Chaconne* for Solo Violin / Itzhak Perlman (Part 1/2 ...

- Eerder zwaar werk, erg compact

1. Allegro non troppo: e< 4/4 12'47
- 2 th (sonatevorm) en 4 secundaire ideeën
 - 0'00-0'23 th.1: mt.1-8 meteen “chaconne” dominant in de hele beweging, enigszins aarzelend en klagend, maar groeit o.i.v. van 3^e secundair idee sterker uit
 - th 1 ontleent uit cantates van Bach en veel gebruik van dalende tertsen: combinatie ervan maakt van deze beweging en de hele S een doorwrocht en hecht karakter
 - 00'33-0'46 1^e idee lijkt th 1 van antwoord te geven en geeft aldus meer waarde aan th 1;
 - 00'47-1'05 th 1 opgevolgd door de 4 ideeën: het lijkt er op dat al het voorgaande intro was;
 - 1^e idee (2^e x)
 - 2^e idee verwant aan 1^e idee
 - 1'28- 1'37 3^e idee erg verschillend: kort motief met bravoure karakter alsof klein fanfare: blazers; maar ook neigend naar chaconne
 - 1'38-1'50-2'00 4^e idee melodische lijn, cantabile in cello en hoorn en vervolgens overgenomen door de vl, erg gepassioneerd inclusief chaconne-achtig ritme
 - 3^e idee
 - th 2 melodische zin, zacht en vurig, eerst geëxposeerd door hout en hoorns en begeleid door vl die ± th1 volgen; krijgt weinig gehoor!
 - 3^e idee (3^e x), krijgt blijkbaar meer belang!
 - enz. van complexiteit gesproken ...

2. Andante moderato: e> 6/8 11'35
- melancholisch, soms mysterieus, nobel, tedere ballade met 2 hoofdthema's die gewoon alternerend opkomen, met de chaconne-geest
 - prachtig hr-thema
 - goed, efficiënt en geconcentreerd geschreven
 - th 1 0'00-3'50
 - th 2 3'50-5'25 legato in cello, lyrisch, poëtisch, evolueert mysterieus
 - intermezzo
 - th 1 6'00-8'10
 - intermezzo
 - th 2 8'10-9.40
 - th1 11'00 eindigend samenvallend met th 2

3. Allegro giocoso:

c> 2/4 6'14

- in sonate-vorm, geen scherzo of rondo dus, wel weer chaconne-geest
- ballade maar dan ruw, dynamisch, soms duivels i.t.t. 2^e bew.
- expositie:
 - th.1 turbulente vrolijkheid op volle kracht door koperblazers + 2 ideeën + 1e idee 2e fragment
 - 0'55 th.2 melodisch met gracieus karakter contrasterend met vorige orgiastische ritmes
- doorwerking:
 - vooral op basis van th.1 en 1^e idee en ontwikkelt naar een giocoso op z'n best
- reëxpositie:

4. Allegro energico e passionato: e< 3/4 en 3/2 9'40

- sluitstuk en glorificatie van al hetgeen voorafging; alsof bew. 1, 2 en 3 er naar toe convergeren
- geschreven in passacaglia-vorm: erg gecompliceerd waarbij een thema onophoudelijk door andere instrumenten wordt geïmproviseerd;
- deze beweging heeft een ruimtelijke diepte

4 blokken: variaties/karakter

1 - 96 1-12 krachtig, ritmisch, mannelijk

97 - 128 13-16 expressief, mysterieus, vrouwelijk

129 - 252 17-31 cfr. blok 1

253 - ... coda versterkend: 4 complementaire th's die het th breder en vrijer behandelen: geeft een aanzienlijke uitstraling

[Carlos Kleiber - Brahms Symphony No.4 \(1st mov./ first part ...](#)

[Brahms: Symphony No. 4 - John Eliot Gardiner | Songs ...](#)

[Brahms - Symphony n°4 - Philharmonia / Karajan - YouTube](#)

[Brahms - Symphony n°4 - Philharmonia / Klemperer ...](#)

Receptie:

Eerste en tweede piano-audities werd door Weense vrienden erg matig geapprecieerd. Brahms voelt er zich niet goed bij. Stelt aldus publiekspresentatie uit. Maar goede vriend en beroemde dirigent von Bülow was eerder enthousiast. Brtahms naar Meiningen en in de vijftien dagen repetitie legt Brahms zijn intenties uit aan de orkestleden. R. Strauss toen assistent-dirigent van Bulow. De première in Meiningen werd daverend succes (men wilde bisnummers!). Daaropvolgende recensies leverden ook wereldsucces.

Ein Deutsches Requiem 1857-1868
voor soli, koor en orkest opus 45

sopraan, bariton, 2(fl,kl,fg,tr) 3hr, 3tb, pc, tb, hp, pk, vl

Requiem 74 77 80 82-83 af op 1868

zijn belangrijkste koorwerk; in zeer persoonlijke vorm gegoten; overstijgend de letter en de geest van de religie cfr. Verdi; gebaseerd op teksten uit het Oude en het Nieuwe Testament; is niet funèbre-achtig (lijkt tegenstrijdig maar psalmen hebben ook wat heilsachtig), dus niet te zwaar spelen; zeer zwaar moeilijk om te spelen door de koren: zij moeten continu zingen en met veel modulaties

Is agnostisch; leest elke dag de Bijbel

Aanleiding: overlijden van Schumann en zijn eigen moeder

Nietes:

- geen liturgisch requiem: protestanten beleven godsdienstig de idee van de dood anders
- geen nadruk op de dag van gramschap (colère) en dreiging
- heiligen en gebed/smeking van overlevenden van geen belang
- geen verschrikkelijke trompetten van het laatste oordeel maar wel trompetten als een gelukkige, vredige en glorieus teken van een nieuw leven waar de lichamen van de rechtvaardigen verenigd zullen zijn in de hemel

Welles:

- vanuit protestantse conceptie
- ode/hymne aan de dood: Requiem van de Mens
- poging om poëtiseren, te universaliseren, te verbreden
- geest van tederheid, zachtheid en van liefde zowel in tekstkeuze als in thematische expressies
- elke deel eindigt op een of andere manier "positief"

Indeling in 2 blokken:

deel 1 t/m 3: betreft vooral de droefenis om de ellende, de korthed en de vergankelijkheid van het leven, wel met steeds het uitzicht op vreugde.

deel 4 t/m 7: betreft de beloften van het eeuwige leven, het aanvaarden van de goddelijke troost en de vreugden verbonden aan de verrijzenis

I. Selig sind, die das Leid tragen Ziemlich langsam...11'15

algemeen: het hart zingt - dan troost - belofte

vs.1: uit Bergrede

vs.vv: na tranen voortgang in de vreugde, dan oogsten en dan blijdschap: stijgende harpfiguur - jubel

muzikaal: volledig koraal; donkere maar niet te sombere kleuring daarom geen s-vl en kl

alt-vl: -

-

cello: -

-

-

hoorns

zacht opkomen stemmen

houtblazers

einde: dwfl en milde harp: troost in het hiernamaals

5 episodes:

1-14 1. intro: instr 14 mt, regelmatig en trage stuwing in cb en alt-vl en cl presenteren gelaagd th1, gesluierd t.g.v. alt-vl; donker en zacht karakter

koraal

1'03 2. mv, 4: zachtheid celeste / polyphoon: strikt maar soepel en fris; mt 15-45 overgang fa> naar

15-45 - c.b. pulseren regelmatig en langzaam

- alt-vl + cello succ

th.1 +- voile + donker karakter en teder

2'15 pc

2'35 hb

3'06 kl?

47-62 3. re mol >

3'14 nieuw licht - harp

4'18 4.

5. conclusie: herhaling 1e koraal

II. Denn alles Fleisch, es ist wie Gras Langsam ... 15'07

algemeen: langzaam als een dodenmars voortschrijdende melodie die in de zachte en forte passages dan weer eens somber dan weer eens dreigend is vgl. (spiegel)deel 6; dan mooie wending met zekerheid, strak en juichend: hymne naar de Heer en Sion.

intro orkest mt 1-21: 2 motieven: ± treurmuziek

orkest en dan melodie verzuchtend/hoopvol dan zwaar herhalend: indrukwekkend

!!! hier of in nr.6 krijg je een begeleidend motief in de muziek dat erg lijkt op de 2 bewakers in de Zauberflote/Mozart

Uitvoeringen:

Gardiner: mooi koloriet

Monteverdi koor en Winchester zeer goed; Musikverein minder

Sommige dissonanties klinken barok

Er is veel gratie en elegantie in deze tekst

III. Herr, lehre doch mich Andante moderato 11'07

re< dan >; moet enigszins vlotjes, mannelijke stem: bariton: schoon, plechtig en zacht; soms lichte noot van heilige schrik/vrees.

3 delen:

Deel 1: uit 3 symmetrische episodes

- a. mt 1-32: solist - tremolo van c.b. en timbales dan koor (voorzanger smekend) - pizzicati van cello en c.b.
- b. mt 33-36: ibidem a: eerst solist - grote tenues de vents dan koor - geritmeerd in donkere triolen; melodisch motief mannelijker en heroïsch en meer pathetisch met zijn dubbele croches die terugkomen op de woorden dag en leven
- c. mt 67-93: ibidem a maar solist ppp begeleidt door koor; dan symfonische intermedium en zo naar 2e deel

Deel 2: mt 105-173; zelfde tempo, meer expressief karakter en in 3/2 hetgeen een mooie en soepele melodisch aspect geeft

ook hier afwisseling solist - koor; karakter van gebed contrapunctisch behandeld; vanaf

und dan fugato met warme declamatie gaande naar overgang waar in een crescendo de stemmen groots etaleren: mijn wachten is op U

Deel 3: mt 173 - #; fuga in re<; speelt zich af op een pedaal re indiscintue en die blijft duren, muzikaal symboliserend het constante en de zekerheid van de heilige kracht

Uitvoeringen:

Bruno Walter met George London: mooie stem, somber en donker, massief: past bij het gegeven van de tekst; tempo is vrij correct, opera-achtige stem: aparte charme

José van Dam met Karajan: zeer traag, beheerst het vak, onderstreept te veel de tekst, eigenlijk te veel eigen interpretatie

Robert Hall met M. Corboz: stem tussen van Dam en London; mooi en coherent ook in tempi; stem heeft een traantje in de klank

Gardiner met Rene Golfrey met Montevedi chor en O.Revolutionaire en romantique (instrumenten uit de overgang?): mooi koor en presence, merveilleux, stem heeft iets humble

IV Wie lieblich sind Deine Wohnungen 5'29

algemeen: keerpunt van vergankelijkheid naar vreugde: ± vredig komens seizoen; zeer lieflijk, Mendelssohn-achtig;
5'29 mi ... 3/4, modere is alleen koor a.h.w. een intermezzo, zeer zacht, ontspannend en vrij behandeld - contrast met vorige

1e episode:

- korte orchestrale intro, mt 1-4, door hb kl en fl en dan omgekeerd overgenomen door zang

2e episode:

- zelfde melodisch karakter, ritmisch, contrapunctisch en expressief
- dan herhaling intro 4 mt

3e episode:

- mt 111-153 eerst in koraalstijl vervolgens fugatisch

coda: herhaling 1e episode

V. Ihr habt nun Traurigkeit 7'31

7'31 langsam; sol> 4/4; sopraansolo (soms koorknaap, oud gebruik) en koor; was er eerst niet bij gecomponeerd, in memorie ter nagedachtenis van moeder, zeer teder, nobel expressief karakter: arioso à la Gluck of Händel in de tekst: consoler!

Toch opmerkelijke constructie, vooral wat betreft gebruik van teksten: zijn verschillend voor koor en sopraan; sopraan heeft twee tekstueel verschillende coupletten en telkens zingt het koor gelijktijdig een andere zelfde tekst; misschien niet logisch maar effect is er niet minder om.

VI Denn wir haben hie keine bleibende Statt 13'11

algemeen: meest ontwikkelde van allen; complexe constructie ook mede door de teksten; spiegel is deel II.

1e episode: 0'00 mt 1-28 Andante
vs.1: het zoeken naar de toekomstige stad (profeteert), immers de aarde is geen blijvend stad; herhaling op 1'04
vocaal ensemble op pizzicato vl begeleiding en verzuchtende htbl.?m, het geheel nog onschuldig inleidend

2e episode: 1'41 mt 28-61 Andante
solo bariton, prachtig melodieus waar koor op antwoord waartussen hb? nu wel nadrukkelijker: er is een mysterie een geheim; allusie op predestinatie: niet direct, maar toch

Siehe ... Geheimnis (langgerekt): alleen bariton
Wir ... entschlafen: bariton en herhaling koor
wir ... werden: bariton en herhaling koor
3'26 und ... Zeit der Posaune: op Zeit 3'45 inval koor

3e episode: 3'48 mt 62-81 Andante
overgang waar andante zich meer opwindt: Posaune waarbij vanaf hier het enigzins verschrikkelijker wordt
und dasselbigte ... Posaune

4e episode: 4'06 mt 82-108 Vivace
koor declameert met kracht; hoor trompetten = tekst
Denn es wird ...verwandelt werden

laat een apocalyps schilderij zien! Chagall bv. Kandinsky in Kunst en Waarheid; Rubens

5e episode: 4'56 mt 109-126
terug interventie van solo bariton, met htbl?
Dann ... steht

6e episode: 5'20 mt 127-150
terug krachtig doorzettend koor
Der Tod ist verschlungen in den Sieg

7e episode: 6'03 mt 152-207
terug krachtig en breed declamerend doorzettend koor en mooie vl

Tod, zo ist dein Stachel? HÖlle, wo ist dein Sieg?

8e episode: 7'28 mt 208-# Allegro fuga
koor zingt in contrapunt - fugatisch de grootse lofzang aan waardige God en mooie vl
dobberend; apart motief 8'04-8'09 dat ich regelmatig herhaalt mogelijk begeleidend maar
ook misschien een kracht van God muzikaal weergevend
Bach en Wackers in Zauberfl./Mozart
Enigste passage waar Brahms een verschrikkelijke droom van de dood: let op waar
Posaune

Eren van God
Dramatische passage
Eren van God

VII Selig sind die Tote Feierlich 11'31

Plechtig; terug de extatische, stille en zalige sfeer van deel I = principe van harmonische eenheid,
gebaseerd op beatitude tekst; een zang van rust die doet denken aan het Requiem aeternam uit de
katolieke eredienst

Uitvoeringen:

Klemperer

Karajan

Corboz met Brit Mary Aaroen en O. Deens Radio / errato: boeit vor mij minder

Gardiner met Charlotte Malhoedjorno: zeer goede stem lonkt naar B. Hendricks, orkest zeer
transparent, beter gefraseerd, zeer logisch opgebouwd alles is er er wordt niets verraden men
Gardiner gaat nooit te ver

conclusie:

Corboz met romantische transparantie

Gardiner heel nieuw, door eigen geformeerd orkest, koor is misschien best

The Brussels Choral Society, The Brussels Festival Orchestra o.l.v. Tom Cunningham
m.m.v. Julie Kennard, sopraan en Michael George, bas-bariton; beluisterd op 18-8-1989

BRT-3. Duidelijk mindere kwaliteit maar valt toch mee. Er zijn verschillen genoeg,
typisch geluisterd naar psalm V Ich hab nun Traurigkeit: qua uitvoering, qua stem ...

Hölderlins Schicksalslied inspireerde Brahms tot een ander groot werk voor koor en orkest,
hoewel hij het pessimisme van de dichter niet deelde.

Brahms - Ein Deutsches Requiem 1869 - DRSO - YouTube Blomstedt

Jessye Norman: "*Ihr hab nun Traurigkeit*" (Ein deutsches ...

Brahms Requiem - 5. Ihr hab nun Traurigkeit - YouTube Lucia Popp

Elisabeth Schwarzkopf - *Brahms / Requiem: Ihr hab nun ...*

Brahms . Ein deutsches Requiem - 5. Ihr hab nun Traurigkeit partituur

Rhapsodie voor alt, mannenkoor en orkest op.53 ± 1870

Op tekst (strofen 5,6,7) van Goethe's Harzreise im Winter n.a.v. publikatie Werther in 1774. Werther gaat over een wederzijdse grootse maar onbereikbare en maatschappelijk onmogelijke liefde. De held trekt zijn conclusie en pleegt zelfdoding. Het effect van dit werk was onvoorstelbaar. Vele mensen herkenden en verbonden hun eigen zieleleed met de hoofdfiguur Werther. Het was immers ook de Sturm und Drangperiode. De melancholische ziektes werden nu al snel Wertheriaanse depressies. Het ging zo ver dat nogal wat lezers een briefwisseling aangingen met Goethe. Eigenlijk wenste Goethe dit niet en vond hij de reacties overdreven. Uiteindelijk was Goethe een classicist die uit de hoek van de Verlichting kwam en geenszins de bedoeling had om bepaalde gevoelens op deze manier op te blazen. Hij is echter wel ingegaan op de correspondentie van een zekere heer Plessing. In eerste instantie incognito heeft hij deze heer ontmoet, waarbij hij tegelijkertijd het Harzgebergte bezocht, zeg maar bestudeerde (je bent classicist of niet). Vandaar de naam van het werk, dat overigens uit veel meer gedichten bestaat dan de drie strofen die Brahms uitkoos. De opbouw van de drie strofen is logisch: eerst het schetsen van het zich verliezen in de wereld, dan het beschrijven van het individueel (nuttelos) lijden en vervolgens de mogelijke redding.

Strofe 1: Adagio C< 4/4 alt en orkest

mt.1-18: intro instrumentaal: somber decor zet pathetische sfeer in: wanhoop, uitzichtloosheid, eenzaamheid
stem: elke zin gescheiden door de volgende door een korte orkestrale punctuatie
besluit: mooi dramatisch karakter van een zekere lugubere plechtigheid en uitgerekte vloeibaarheid; zeer gerokken en opera-tief

Strofe 2: Poco Andante C< 6/4 alt en orkest

hier treedt de dichter in het diepste van het hart en tekent daarmee het psychologisch drama van deze romantische (over)gevoeligheidsziekte; de muziek is een mooi klaaglied heel tragisch op het woord "Menschenhass" en waarbij de hoorns het alleen-gevoel versterken; er is rust en tegelijk ook geagiteerdheid

Strofe 3: Adagio C> 4/4 alt, orkest en koor

gebed, hymne, ode vol hoop, op populaire toon; ook haast een smeekbede aan de Vader van (alle) Liefde: de vraag naar dié ene toon die een dergelijk lijdend verlangend hart kan verkwikken = erquicke = wordt sterk benadrukt; effect van harp door pizzicato's van cello's

Brahms "Alto Rhapsody" Christa Ludwig/Klemperer - YouTube

Kathleen Ferrier "Alto-Rhapsody" Brahms - YouTube

Brahms Alto Rhapsody, Opus 53, Part 1 - YouTube Nina Lorcinie/ sung yon

